

► LA DESCOBERTA de la fortificació s'ha fet amb uns treballs arqueològics durant el darrer mes. 1 L'alcalde de Campelles, Joan Dordas, davant de la troballa. 2 La torre té forma de talús i mesura dos metres de gruix 3 La cisterna, del s. XIV, té una profunditat de quatre metres.

Els arqueòlegs descobreixen un castell medieval del segle XI a Campelles

► A més d'una torre ha aparegut també una cisterna del XIV i restes ceràmiques que van des del segle XII fins al XIX

Jordi Remolins
CAMPELLES

Una torre circular i una cisterna han estat els dos descobriments més destacats dels treballs arqueològics que s'han realitzat durant el darrer mes a Campelles. Es tracta d'una defensa militar de la qual es tenien referències documentals, però mai se n'havia fet una comprovació arqueològica. La torre ja apareix documentada al segle XI, i es creu que fins al XIX se'n va fer ús. La cisterna en canvi és posterior en el temps (s. XIV) i conserva encara el revestiment de morter de calç interior. Es creu que tots dos formaven part d'un castell.

La descoberta ha estat possible gràcies a la intuïció de l'arqueòleg Albert Pratdesaba. La seva família ja el portava de petit a aquest indret pel qual sempre ha sentit una especial curiositat. Fins ara el turó tenia restes de roques i un traç arrodonit del que podia ser la torre i part de la cisterna.

Restes ceràmiques

Després de visualitzar per satèl·lit la morfologia del turó, Pratdesaba va adonar-se de les concentracions que mostrava. Això li va recordar el model de castell de mota, una construcció típicament anglesa. De moment només han aparegut la torre i la cisterna, però no es descarta que puguin fer-ho més edificacions. De fet en nivells inferiors de la descoberta s'hi han trobat restes ceràmiques que van

des del segle XII fins al XIX. És molt probable que el castell s'utilitzés durant alguna de les guerres carlines que van tenir el Ripollès i la Vall de Ribes com a escenari.

La torre té murs de dos metres de gruix en forma de talús, amb un creuat regular. La profunditat de la cisterna és de quatre metres. A més en surt una canonada que encara no s'ha determinat cap on anava. Pratdesaba creu que hi havia dues muralles que protegien el perímetre del castell. A la part baixa del turó s'hi amuntegaven altres edificacions, que formaven part del poblat. Aquesta és una característica que també s'adapta al model anglès d'edificacions similars.

La descoberta de la fortificació ha aportat informacions que fins ara es desconeixien. Per una banda el seu funcionament com a punt militar alt durant l'edat mitjana. Campelles es troba en una situació territorial estratègica entre els antics comtats d'Urgell, Cerdanya i Osona. A més, servia de defensa de frontera durant el conflicte amb el Regne de Mallorca, i posteriorment en la guerra civil del segle XV.

La segona fase de les excavacions consistiran en la consolidació de les estructures. En les tasques realitzades fins ara hi han participat un equip de cinc arqueòlegs professionals, complementats per l'equip de prospecció geofísica SOT Prospecció Arqueològica SL, i l'equip de Bruno Parés Fotogrametria, que ha comptat amb el suport d'un dro-

ne per a les fotos aèries. La presentació de la descoberta es farà el 7 de desembre al migdia, per donar a conèixer les novetats que han aportat els treballs geològics. En tot cas el que s'ha avançat és només una primera fase, que pot ampliar-se a bastament amb noves excavacions. La ubicació del castell en un entorn natural fa possible creure que els descobriments futurs seran encara més valuosos que els que s'acaben de realitzar.

Element desconegut

La importància rau a haver tret a la llum un element totalment desconegut. A partir d'ara els coneixements respecte a la fortificació podran acotar-se cronològicament

i morfològicament. Qui té clar com pot ser beneficiós per al municipi és l'alcalde Joan Dordas. Ho qualifica com una «joia» d'un gran atractiu, tant per al poble com per a la comarca. Creu que tindrà repercussió no només al nostre país sinó també a fora. De fet, afirma, que «el nom de Campelles ja corre» gràcies a la tasca que realitzen revistes arqueològiques de tot el món.

Albert Pratdesaba és un jove arqueòleg de Torelló, de trenta anys, que forma part del Grup de Recerca d'Arqueologia Medieval i postmedieval, del departament d'Història Medieval, Paleografia i Diplomàtica de la Universitat de Barcelona, en tant que doctorand.

Ell ha estat codirector de la intervenció juntament amb Elisenda Collell demont, també doctorand de la mateixa universitat. L'historiador ribetà Miquel Sitjar ha ajudat en les tasques de recerca documental en aquesta intervenció. L'excavació va rebre una subvenció per a la restauració i conservació d'immobles de valor patrimonial 2015 de la Diputació de Girona, per 15.000 euros. Aquesta quantitat va ser ampliada pel consistori campellenc fins gairebé arribar a un total de 20.000. Des de fa tres anys l'Ajuntament és propietari de la muntanyeta del Castell, a 1.340 metres, després d'haver expropiat aquell terreny fins aleshores en mans privades.

El camp dels Ninots de Caldes, declarat bé cultural d'interès nacional

ACN/DDG | CALDES DE MALAVELLA

El Govern de la Generalitat ha acordat declarar bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona paleontològica, el Camp dels Ninots de Caldes de Malavella. El jaciment forma part d'un edifici volcànic de morfologia irregular. Un cop l'activitat volcànica va cessar, el cràter, d'uns 275.000 metres quadrats, es va omplir d'aigua i va donar lloc a un llac que es va anar omplint de sediments fins al seu

rebliment i posterior erosió. Els estudis paleoclimàtics i de reconstrucció paleoambiental al Camp dels Ninots i les dades que aporten esdevenen cabdals per al coneixement del clima i el paisatge d'aquesta regió durant el Pliocè. El jaciment destaca per la presència d'una abundant representació d'esquelets sencers de grans i petits vertebrats. Destaquen els rinoceronts, els tapirs i els bòvids. També es documenten tortugues,

granotes verdes, ofegabous, tritons palmats, peixos d'aigua dolça i aus. L'elevat nombre d'individus que conté en suggereix una mort sobtada, probablement produïda per la inhalació de gasos del volcà durant el període pliocènic. Pel que fa a les restes paleobotàniques, destaca la gran quantitat de restes vegetals, especialment d'empremses de fulles, tiges i llavors, així com un important registre pol·línic.